

วารสารวิจัยธรรมศึกษา

JOURNAL OF DHAMMASUKSA RESEARCH

ISSN 2730-1753 ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2564

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม

วารสารวิจัยธรรมศึกษา

JOURNAL OF DHAMMASUKSA RESEARCH

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564)

Vol. 4 No. 2 (July – December 2021)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความหนังสือ และบทความวิชาการประเภทอื่นๆ
2. เพื่อเป็นสื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการของนักวิจัยและนักวิชาการทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นวารสารเสนอองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามนุษย์ตามหลักการศึกษาศาสนาและศาสตร์ต่างๆ
4. เพื่อพัฒนาวารสารให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและเป็นการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลงานการวิจัยและบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสนาต่างๆ รวมทั้งปรัชญาให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI

เจ้าของ

ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม (RESEARCH CENTER FOR DHAMMASUKSA PHRAPARIYATTIDHAMMA OF WATAWUTWIKASITARAM SCHOOL) ฤๅษีคุณแม่ชาลิ่ง ห้อง 305 เลขที่ 137 วัดอาวุธวิกสิตาราม ถนนจรัญสนิทวงศ์ 71 บางพลัด กรุงเทพฯ 10700 โทร 0860864258

ที่ปรึกษา

พระเทพปัญญามุนี	เจ้าอาวาส/เจ้าสำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระราชติลก, ดร.	ประธานกรรมการบริหารการศึกษา
พระศรีวินยาภรณ์, ดร.	เจ้าคณะแขวงบางพลัด
พระมหาสมาน ธมฺมวชิโร	อาจารย์ใหญ่สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม
พระมหาฉัตรชัย สุธตฺตชโย, ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหาบุญนา จานวีโร, ผศ.ดร.	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เนตร หงษ์ไกรเลิศ	มหาวิทยาลัยมหิดล
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

บรรณาธิการวารสาร

พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตฺตโม, ผศ.ดร.

กองบรรณาธิการวารสาร

พระบุญฤทธิ์ อภิบุญโณ	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.มนัสวี ศรีนนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.ธเนศ เกษศิลป์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผศ.ดร.สุณี เวชประสิทธิ์	มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช
พ.ต.ท.หญิง ดร.ปิยะนุช ศรีสรานุกรม	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
นายครรชิต มีซอง	โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระสุขุม สุขวฑฒโก, ผศ.	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.(พิเศษ) ดร.สุกัญญา ชัยมุสิก	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
รศ.ดร.กฤต ศรียะอาจ	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ศรชัย ท้าวมิตร	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.ไกรฤกษ์ ศีลาคม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผศ.ดร.ณัฐพงษ์ มะลิซ้อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.คงสฤษฏ์ แพ่งทรัพย์	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
นาวาเอก ดร.นพดล บงกชกาญจน์	กรมยุทธศึกษาทหารเรือ
ดร.ประเวช วัฒนาแก้ว	คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.พูนศักดิ์ กมล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
ดร.กฤตสุขชิน พลเสน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ดร.เมธา หริมเทพาธิป	สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.สมเจต หลวงกัน	นักวิชาการศูนย์วิจัยธรรมศึกษา
ดร.กำธร เพี้ยเอี้ย	นักวิชาการอิสระ
ดร.ชวลิต ไทลรินทร์	นักวิชาการอิสระ

ฝ่ายจัดรูปเล่ม/สมาชิกวารสาร

นายอริย์ธัช เลิศอมรไชยกิจ	นางคมนกัศ กฤดากร ณ อยุธยา
นางสาวพรทิพย์ พุทธิกิตติวงศ์	นางสาวณัฐปรีญา วิจิตรฐะพันธ์

พิมพ์ที่

จี คลาส (G CLASS) เลขที่ 26/19 ศาลายา พุทธมณฑล นครปฐม 73170
โทร 028892223 โทรสาร 028893204 อีเมลล์ g_class@hotmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยธรรมศึกษา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2564 นี้ กองบรรณาธิการได้ดำเนินการบริหารจัดการวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน TCI เหมือนกับทุกฉบับที่ผ่านมา ดังนั้น ในเชิงการพิจารณาบทความต่างๆ เพื่อตีพิมพ์ในครั้งนี้ จึงมีความเข้มข้นเหมือนเดิม สำหรับวารสารวิจัยธรรมศึกษาฉบับนี้ได้นำเสนอผลงานของนักวิชาการจากหน่วยงานต่างๆ ที่น่าสนใจดังนี้

1. **รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก (ACTIVITIES MODEL BASED ON PLACE-BASED EDUCATION THROUGH ENGLISH LEARNING ACTIVITIES TO ENHANCE SENSE OF PLACE FOR SECONDARY STUDENTS IN NAKHON NAYOK PROVINCE)** โดย ปิยะดา จุลวรรณา ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ และอัจฉราวรรณ จันทร์เพ็ญศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร **ผลการวิจัย พบว่า** 1) รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ ประกอบด้วย 5 กิจกรรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้พื้นที่เป็นฐาน 2) ผลการใช้รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย ด้านความรู้ ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ และการมีสำนึกรักพื้นที่จังหวัดนครนายกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. **จริยธรรมของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตพื้นที่ภาคกลาง (Ethics of rice mill operators in the central region)** โดย พชรมณ บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก **ผลการศึกษา พบว่า** (1) ระดับจริยธรรมด้านการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร มีการคำนึงถึงผลประโยชน์ขององค์กร มีความเป็นธรรม ยุติธรรม การเคารพในปัจเจกบุคคล มีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จขององค์กรและมีการกำหนดนโยบายในการจ้างงานอยู่ในระดับมาก มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์กร มีการสร้างความเข้าใจให้พนักงาน มีการรับฟังความคิดเห็น มีความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของพนักงานและมีการกระจายอำนาจหรือการมอบหมายงานอยู่ในระดับปานกลาง (2) ระดับจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและมีการเคารพสิทธิมนุษยชนอยู่ในระดับมาก มีการร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม มีการเลือกคู่ค้าและหุ้นส่วน มีความรับผิดชอบต่อชุมชนใกล้เคียง มีการคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัย มีการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม มีการสร้างนวัตกรรมและการเผยแพร่และมีการจัดการทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง จริยธรรมด้านการบริหารส่งผลต่อจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการโรงสีข้าวร้อยละ 65.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. **ระดับจริยธรรมและการแสดงออกทางจิตสำนึกที่มีต่อการขาดวินัย ของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (ETHICS LEVEL AND CONSCIOUS EXPRESSION TO THE LACK OF DISCIPLINE IN SOCIETY IN ORDER TO FIND MEANS TO RAISE THE OF ETHICS OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN BANGKOK)** โดย พชรมณ บุญแสน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก **ผลการวิจัย พบว่า** การแบ่งจริยธรรมในสังคมไทยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้ 1) ระดับจริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา ได้แก่ความประพฤติตามครรลองการดำเนินชีวิตของศาสนิกเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และความสงบสุขร่วมกัน และความประพฤติที่เป็นไปตามครรลองการดำเนินชีวิตของศาสนิกชนเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายสูงสุดของศาสนาของแต่ละคน 2) ระดับจริยธรรมตามรูปแบบความสัมพันธ์ของ

การอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกต่อสังคมโดยรวม และสิ่งแวดล้อม แบ่งเป็น (1) ระดับที่ยึดส่วนตัวเป็นหลัก (2) ระดับที่ยึดส่วนรวมคือสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก สาเหตุของการขาดจิตสำนึกที่ดีมาจากปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านตัวบุคคล และสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ ผู้ที่ขาดจิตสำนึกอาจเป็นเพราะบุคคลไม่ได้รับการสั่งสอนที่ถูกต้องจากครอบครัว ไม่ได้รับการสั่งสอนศีลธรรมที่มากพอตั้งแต่วัยเด็ก ส่งผลให้บุคคลมีจิตใต้สำนึกที่ไม่ดีและมีพฤติกรรมที่อาจเบี่ยงเบนไปจากความถูกต้องหรือเหมาะสมตามที่สังคมยอมรับ แต่ในทางกลับกันถ้าบุคคลได้รับการอบรมสั่งเรื่องศีลธรรมความดีงามอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ ตั้งแต่วัยเด็กจะทำให้บุคคลซึมซับความถูกต้อง ดีชั่ว มีมโนธรรมในใจ มีจิตใต้สำนึกที่ดี ซึ่งจะส่งผลมาถึงการมีจิตสำนึกที่ดี ส่งผลต่อการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งที่เป็นการถูกต้องดีชั่ว ควรทำหรือไม่ควรทำ

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (PUBLIC PARTICIPATION TOWARDS THE DEVELOPMENT OF BAN KHAO SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUEANG UDON THANI DISTRICT UDON THANI PROVINCE) โดย ภูริชาญ สิงห์นิล และบุญเหลือ บุบผามาลา วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$, S.D.= 0.72) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.99$, S.D.= 0.51) รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 3.68$, S.D.= 0.76) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 3.39) และการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่าประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีอายุ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ที่ไม่แตกต่างกัน

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (PUBLIC PARTICIPATION IN DISASTER PREVENTION AND MITIGATION OF PHON SUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BAN DUNG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE) โดย เจษฎาวัตร โพธิ์ชัยศรี และโกศล สอดส่อง วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.63) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.71) รองลงมาคือด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.74) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการช่วยเหลือส่วนราชการและสังคม ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.83) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า อายุและ ระดับการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านเพศ อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ควรมีการสนับสนุน การพัฒนา ความรู้และทักษะของพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

6. การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู (TEAMWORK OF MEDICAL PERSONNEL NONG BUA LAMPHU HOSPITAL) โดย ศาสตราจารย์ สรรพากร และโกศล สอดส่อง วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D.= 0.46) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการกำหนดภารกิจและเป้าหมายของทีมงาน ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.72) รองลงมา คือด้านการกระจายความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 3.54$, S.D.= 0.78) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 3.39$, S.D.= 0.74) ผลการเปรียบเทียบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอายุ พบว่าไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ แนวทางพัฒนาการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู ได้แก่ ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการอบรมเพิ่มเติมความรู้ในสายงาน หรือส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (PUBLIC PARTICIPATION IN THE PREPARATION OF THE DEVELOPMENT PLAN OF PHON SUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BAN DUNG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE) โดย สุรีย์พร โพธิ์ชัยศรี และโกศล สอดส่อง วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D.= 0.59) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{X} = 3.88$, S.D.= 0.72) รองลงมาคือด้านการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.85$, S.D.= 0.72) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการจัดหารายได้ ($\bar{X} = 3.73$, S.D.= 0.72) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ที่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยภาพรวมพบว่า เพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ ควรเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยการประกาศแผนพัฒนาให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

8. การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (Satisfaction of the elderly towards social welfare provision in the Center for Social Welfare Development Social Welfare for the Elderly) โดย งามรดา ประเสริฐสุข และพิชัยรัฐ หมั่นด้วง วิทยาลัยพินิจบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านที่พักและศูนย์บริการ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ ตามลำดับ 2. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยจำแนกตามเพศ อายุระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. เสนอแนะแนวทางการเพิ่มความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ซึ่งรัฐควรเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ควรส่งเสริมดำเนินการให้มีการจัดตั้งชมรมหรือเครือข่ายของผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้ เพิ่มเงินเบี้ยยังชีพรายเดือน

9. การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (The participation of youth in solving the drug problem of the Organization Chiang Phin Subdistrict Administration, Mueang District Udon Thani Province) โดย บรรณารักษ์ ฝั้นสิม และโกศล สอดส่อง วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับมีส่วนร่วมของเยาวชนประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ 2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และจำแนกเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยจำแนกตามเพศ อายุระดับการศึกษาและอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. เสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงพิณ ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ควรให้ความรู้ ความสำคัญ การดำเนินงานการป้องกันและจัดกิจกรรมการรณรงค์ต่อต้านเกี่ยวกับปัญหา

10. วิเคราะห์หลักตรรกศาสตร์ในพระพุทธศาสนา (Analysis of Logic in Buddhism) โดย กฤต สุชิน พลเสน พระสุริยัน ทีปธมโม (ผิงผาย) และสิริพร ครองชีพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย **สรุปว่า** การนำเสนอบทความวิชาการในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของหลักตรรกศาสตร์กับพระพุทธศาสนา ตรรกศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยกฎเกณฑ์การใช้เหตุผล และเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปอธิบายความคิดทางปรัชญาให้มีความสมเหตุสมผล มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ดังนั้นตรรกศาสตร์จึงมิใช่ตัวความรู้และมีใช่ตัวความจริง แต่เป็นเครื่องมือหรือเป็นตัวนำเราไปสู่ความรู้ความจริงนั้น ผลการศึกษาคือถ้าหากปราศจากการคิดหาเหตุผลโดยวิธีการทางตรรกศาสตร์แล้ว ก็เป็นการยากอย่างยิ่งที่มนุษย์จะเข้าถึงทั้งความรู้ความจริงนี้ได้ ทั้งพระพุทธศาสนาและตรรกศาสตร์ต่างเกี่ยวข้องกับความจริงที่มนุษย์ควรแสวงหา พระพุทธศาสนาเห็นว่าชีวิตมีทุกข์ การขจัดความทุกข์ได้คือนิพพานนั่นคือการบรรลุความจริงสูงสุดของมนุษย์ ส่วนตรรกศาสตร์ทำหน้าที่วางระเบียบวิธีคิดเพื่อให้เข้าใจความจริง พระพุทธศาสนาไม่ได้ปฏิเสธว่ามนุษย์ไม่คิดแบบตรรกศาสตร์ ทั้งพระอรหันต์และปุถุชนต่างก็คิดแบบตรรกศาสตร์ด้วยกันทั้งหมด และการศึกษาจึงพบอีกว่าบางครั้งใช้ข้อเท็จจริงและบางครั้งใช้ประสบการณ์เป็นฐานการคิดเช่นกัน เพราะการคิดทั้ง 2 แบบเป็นธรรมชาติหรือปกติวิสัยของมนุษย์ทุกคน ดังนั้น จะเห็นว่าทั้งพระพุทธศาสนาและตรรกศาสตร์นั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งเลยทีเดียว

11. ประสิทธิภาพของการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย (Effectiveness of Protection of Migrant Workers in Thailand) โดย สุรัชย์ ชีวบัณฑิต สุวรรณิ แสงมหาชัย รวิภา ธรรมโชติ และรัชชา ศิริวัฒน์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงานใน

กิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวพบว่า (1) ทำให้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้รับค่าจ้างเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดมีการประกาศค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อเป็นการคุ้มครองแรงงานอย่างเท่าเทียมกัน (2) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับสวัสดิการจากนายจ้างตามที่กฎหมายกำหนด (3) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับความเป็นธรรม ความยุติธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติเท่าเทียมกับแรงงานไทย (4) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับความปลอดภัยจากการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามที่นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน ตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (5) ทำให้ แรงงานต่างด้าวได้รับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกับแรงงานไทย (6) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับความคุ้มครองทางสังคม ด้านประกันสังคมตามกฎหมายแรงงาน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน พบว่า (1) การตรวจสอบจากภาครัฐ ด้านปัจจัยด้านการบังคับของหน่วยงาน เช่น ตำรวจ ทำให้แรงงานต่างด้าว ได้รับความปลอดภัยและความมั่นคง (2) การปฏิบัติตามกฎหมายของสถานผู้ประกอบการ ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ได้แก่ เรื่องของการบังคับใช้นั้น เนื่องจากกระทรวงแรงงาน มีกฎหมายแรงงานมากขึ้นกระบวนการที่นายจ้างทำทุกวิถีทางเพื่อต้องการประหยัดต้นทุนของนายจ้างและ กระบวนการการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน การตรวจที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้แรงงานต่างด้าวไม่ได้รับการคุ้มครองแรงงานเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (3) ความรู้และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของแรงงานต่างด้าวบางสัญชาติเช่น เมียนมา ทำให้แรงงานต่างด้าว มีความรู้พื้นฐานด้านสิทธิแรงงานค่อนข้างดี

12. จิตอาสาพลังบวก : ชุมชนคุณธรรมกระบวนการในการขับเคลื่อนด้วยพลังบวรรูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืน ภายใต้สถานการณ์ภาวะวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Volunteer Positive Energy: Moral Community the Process of Driving with Power of BORWON A Model for Building Strength, Stability, Wealth, Sustainability under the Circumstances the Crisis of The Coronavirus Disease 2019 Epidemic) โดย พระครูพิสัย ปริยัติกิจ (แก่น อคควณโณ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสมชาย เบ็ญจวรรณ มหาวิทยาลัยสยาม สรุปว่า การศึกษาเรื่อง “จิตอาสาพลังบวก: ชุมชนคุณธรรมกระบวนการในการขับเคลื่อนด้วยพลังบวรรูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืน ภายใต้สถานการณ์ภาวะวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)” เพื่อศึกษา จิตอาสาพลังบวก กระบวนการในการขับเคลื่อนด้วยพลังบวร และรูปแบบการสร้างเสริมความเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืน ภายใต้สถานการณ์ภาวะวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)” และสรุปผลการศึกษาได้สามยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1: ยุทธศาสตร์การสร้างค่านิยมและจิตสำนึกทางคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้คนในชุมชนยึดมั่นในหลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือ เช่น “ศาสนาพุทธ ส่งเสริมให้คนในชุมชนรักษาศีล 5” อย่างเป็นระบบตามโครงการที่คณะสงฆ์ดำเนินการอยู่แล้ว ยุทธศาสตร์ที่ 2: การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแนวทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย การจัดประชุม หรือจัดวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เรื่อง “ความพออยู่ พอกินและพอเพียง” แก่คนในชุมชน จัดศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาหรือวัด ยุทธศาสตร์ที่ 3: นำทุนทางวัฒนธรรมเสริมสร้างคุณค่าทางสังคมและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ แก่ชุมชน คือ กระบวนทัศน์การสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนรักความเป็นไทย รักชาติ จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการใช้ภาษาไทยอย่างเป็นระบบ อนุรักษ์สืบสานประเพณี วิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

13. ระบบการพัฒนาการบริหารบุคลากรด้านภาวะผู้นำตามแนวคิดพหุพอควรสำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบน (THE DEVELOPMENT SYSTEM OF PERSONNEL MANAGEMENT FOR LEADERSHIP BASED ON LEAN THINKING FOR PRIVATE SCHOOL IN THE UPPER SOUTHERN REGION) โดย ณ วิษณุ ชินบุรารัตน์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำเป็นศิลปะที่เกิดจากการจูงใจผู้อื่นให้ร่วมปฏิบัติงานเพื่อให้สำเร็จตามความมุ่งหมายประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) ลักษณะของงานหรือตำแหน่ง 2) คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล และ 3) แบบแผนพฤติกรรมที่กระทำในสภาพที่แท้จริงที่มากกว่านั้น รูปแบบภาวะผู้นำของโรงเรียนเอกชนในปัจจุบัน ไม่แน่นอน แตกต่างไปตามลักษณะของภาวะผู้นำของแต่ละโรงเรียน 2) ผู้นำแบบพหุพอควร คือ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ในการลดความสูญเสียและให้การยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน มีทักษะสำคัญ 4 ทักษะ คือ (1) ทักษะการเป็นนักปฏิบัติ (2) ทักษะการเป็นโค้ช (3) ทักษะการเข้าถึงงาน และ (4) ทักษะการกำหนดทิศทาง 3) ผลการวิเคราะห์จากเครื่องมือ การวิจัยระบบการพัฒนาการบริหารบุคลากรด้านภาวะผู้นำตามแนวคิดพหุพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบน ที่มีประสิทธิภาพใช้ได้ 81.98/ 81.51 โดยบุคลากรในโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำแล้ว มีระดับการปฏิบัติตามทักษะผู้นำ ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53, \sigma = 0.60$) สูงกว่าระดับการปฏิบัติตามทักษะผู้นำก่อนที่บุคลากรในโรงเรียนได้รับการพัฒนาตามระบบการพัฒนาการบริหารบุคลากร ด้านภาวะผู้นำตามแนวคิดพหุพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบนซึ่งมีระดับการปฏิบัติในระดับปานกลาง ($\mu = 2.90, \sigma = 0.60$)

14. รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐานผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนครนายก (ACTIVITIES MODEL BASED ON PLACE-BASED EDUCATION THROUGH ENGLISH LEARNING ACTIVITIES TO ENHANCE SENSE OF PLACE FOR SECONDARY STUDENTS IN NAKHON NAYOK PROVINCE) โดย ปุณณพร ชินบุรารัตน์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ด้วยเครื่องมือการพัฒนาตามแนวทางระบบการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวคิดพหุพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบน มีค่าความเที่ยงตรง 0.84 และมีประสิทธิภาพ 81.88/ 81.31 ครูโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการพัฒนาตามแนวทางระบบการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวคิดพหุพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบนแล้ว มีระดับการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนในระดับดีมากที่สุด ($\mu = 4.58, \sigma = 0.54$) สูงกว่าระดับการปฏิบัติก่อนครูได้รับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\mu = 3.12, \sigma = 0.60$) โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการวิจัยเรื่องระดับการปฏิบัติการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียน มีค่าความเที่ยงตรง 0.81 มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 การศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียนของครูโรงเรียนเอกชนตามแนวทางระบบการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวคิดพหุพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรง 0.80 มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียนของครูสูงขึ้นหลังจากที่ครูได้รับการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนของครูโรงเรียนเอกชนตามแนวทางระบบการพัฒนาการบริหารวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวคิดพหุพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78, S.D = 0.50$) สูงกว่าระดับความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ในห้องเรียนของครูก่อนที่ครูจะได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58, S.D = 0.50$)

15. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดกับพฤติกรรมความถี่ในการเลือกซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคในจังหวัดบึงกาฬ (Relationship between Perception of Marketing Communication and Frequency in Purchasing Behavior of Cosmetics: Consumers in BuengKan) โดย ธาณี กิตติกาญจนโสภณ อาริยา ภูวศิริวิวัฒน์ และศุภชัย ประศิริ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผลการวิจัย พบว่า (1) ผู้บริโภคมีการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) พฤติกรรมความถี่ในการซื้อเครื่องสำอางที่ซื้อมากที่สุดคือยาสีฟัน รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ทาความสะอาดใบหน้า/ โฟมล้างหน้า ครีมบำรุงผิวหน้า (3) การทดสอบสมมติฐานการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความถี่ในการซื้อเครื่องสำอางของกลุ่มผู้บริโภคในจังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับต่ำ

16. ศึกษาวิเคราะห์การกระทำอัตวินิบาตกรรมของพระภิกษุในสมัยพุทธกาล (An Analytical Study of Suicidal Monk Cases in the Buddha's Life period) โดย อภิโชค เกิดผล วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปว่า พระพุทธศาสนาเถรวาทได้มีการประเมินคุณค่าของการทำอัตวินิบาตกรรมเอาไว้ โดยถือว่าเป็นเพียงการกระทำหนึ่งที่มีคุณค่าในทางจริยศาสตร์อย่างปานกลาง ๆ การจะประเมินคุณค่าในทางพุทธจริยศาสตร์ย่อมต้องอาศัยเงื่อนไขทางจิตใจของผู้กระทำอันได้แก่แรงจูงใจหรือมูลในการกระทำและสภาวะของจิตใจในขณะที่สิ้นชีวิต กล่าวได้ว่าในสำหรับเรื่องอัตวินิบาตกรรมแล้วพุทธจริยศาสตร์ยึดถือเอาสภาวะของจิตใจเป็นสิ่งที่มีความหมายเหนือรูปแบบของการกระทำนั่นเอง

17. การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องอาตมันและพรหมันในคัมภีร์อุปนิษัต (A COMPARATIVE STUDY OF THE CONCEPTS OF ĀTMAN AND BRAHMAN IN THE UPANIṢAD) โดย พระมหาจตุภูมิ ภูมิเวที (แสนคำ) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย สรุปว่า แนวคิดเรื่องอาตมันและพรหมันในคัมภีร์อุปนิษัตมีจำนวนมาก มีผู้แต่งหลายคนตามลำดับ ไม่ระบุเวลาที่แน่ชัด แต่มีจุดหมายหลักคือการสอนให้รู้เกี่ยวกับหลักการว่าด้วยอาตมันและพรหมันเพื่อแสวงหาความจริงอันประเสริฐสุดที่สามารถนำตนไปสู่นิรวาณหรือโมกษะได้ ด้านความคล้ายกันคืออาตมันและพรหมันเป็นเรื่องเดียวกัน เป็นสิ่งสมบูรณ์เดียวกัน หรือเป็นความจริงสูงสุดหรืออันติมัสัจจะอันเดียวกัน อาตมันเป็นส่วนย่อยอันแยกมาจากพรหมัน โดยที่แท้ก็เป็นอย่างเดียวกัน ด้านความต่างกันคืออาตมันก็คือวิญญาณตรงกับในภาษาไทยว่า ใจ เป็นส่วนซึ่งควบคุมร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ ไม่รู้เกิด ไม่รู้ดับ ไม่มีอิสระ มีอยู่ในสิ่งทั้งปวงที่มีลมหายใจเข้าและออก (ปราณ) ประกอบกรรม (กรรม) ตามลำพังไม่ได้ ต้องอาศัยปรมาตมันบังคับให้ทำ เมื่อตาย อาตมันก็ออกจากโครงสร้างนี้ไปสู่พรหมันและเพื่อสืบชาติต่อไปเพราะไม่รู้แจ้งความจริง ส่วนพรหมันจะทรงอานุภาพบันดาลให้สกลโลกนี้มีขึ้น ดำเนินไปและสลายไป ทั้งเป็นธรรมชาติและผู้สร้างธรรมชาติ เป็นสิ่งที่แท้จริงสูงสุด และมีฐานะเป็นพระเจ้าของสรรพสิ่งที่อยู่ในโลก เป็นสิ่งที่ทุกอย่างมีอยู่ในโลก ในขณะเดียวกันก็เป็นสิ่งที่อยู่เหนือจักรวาล ไม่สามารถจะพรรณนาได้ว่ามีรูปร่าง ลักษณะเป็นเช่นไร ตั้งอยู่ที่ไหน ครั้นถึงเบื้องปลายของสิ่งทั้งปวง ทุกสิ่งก็สลายลงสู่พรหมัน

18. ปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับกระบวนการตัดสินใจชำระค่าสินค้าผ่านคิวอาร์โค้ดของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร (The Relationships between the Service Marketing Mix factors and the decision making Process to Pay for Products with QR Code of consumer in Bangkok) โดย สายพิน ทับทิมดี ภูมิพิชัย ธารดำรง และสรียา ศศะระมย์ วิทยาลัยทองสุข ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจชำระสินค้าด้วย QR Code ผ่าน K PLUS ของธนาคารกสิกรไทย สาขาสี่แยกทศกัณฑ์ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการตัดสินใจชำระสินค้าด้วย QR Code ผ่าน K PLUS ของธนาคารกสิกรไทย สาขาสี่แยกทศกัณฑ์ แตกต่างกัน และยัง

พบว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ทั้ง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์กับกระบวนการตัดสินใจชำระสินค้าด้วย QR Code ผ่าน K PLUSของธนาคารกสิกรไทย สาขาสี่แยกทศกัณฑ์

19. พฤติกรรมของผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร (Consumer behavior and marketing mix affecting buying Facial Product of working women in Bangkok) โดย บุญสิตา อรรถกานนท์ ภูมิพิชัย ธารดำรง และเบญญาดา เตียวณิษฐกุล วิทยาลัยทองสุข ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะมีอายุไม่เกิน 30 ปี มีสถานะภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน ส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท ต่อเดือนและจะมีลักษณะการทำงานอยู่ในที่ร่ม โดยพฤติกรรมที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าส่วนใหญ่จะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าประเภทผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวหน้า วัตถุประสงค์ในการซื้อคือทำความสะอาดผิว การซื้อจะอยู่ที่ต่ำกว่า 500 บาท ความถี่ในการซื้อคือ 1 ครั้ง/เดือน สถานที่ในการซื้อคือเคาน์เตอร์ในห้างสรรพสินค้า บุคคลที่มีอิทธิพลในการซื้อคือตัดสินใจด้วยตนเองและแหล่งข้อมูลในการซื้อคือโฆษณาทางโทรทัศน์ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมในการตัดสินใจซื้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านลักษณะทางกายภาพ การวิเคราะห์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือนและลักษณะการทำงาน แตกต่างกันให้ ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงาน แตกต่างกัน ยกเว้นด้านอาชีพแตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงานไม่แตกต่างกัน และการวิเคราะห์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงาน พบว่า ด้านค่าใช้จ่ายในการซื้อ สถานที่ในการซื้อ บุคคลที่มีอิทธิพลในการซื้อและแหล่งข้อมูลในการซื้อแตกต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงานแตกต่างกัน แต่ด้านประเภทของเครื่องสำอางที่ซื้อ วัตถุประสงค์ในการซื้อ และความถี่ในการซื้อแตกต่างกันให้ความสำคัญ กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงานไม่ แตกต่างกัน

20. ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจของที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายของกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (Marketing Mix and Motivation Influencing Decision-Making to Choose a Fitness Center among Members of working group in Bangkok Metropolitan Area) โดย พรจิต อรรถกานนท์ สายพิณ ทับทิมดี และนันทพร รัตตานนท์ วิทยาลัยทองสุข ผลการวิจัย พบว่า ผลการทดสอบพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่มี สถานภาพโสด/หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ ระดับการศึกษาต่ำกว่าหรือเทียบเท่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพ พนักงานเอกชน มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25,000 บาท ผลการทดสอบพบว่า 1) ผู้ใช้บริการที่มีด้านรายได้ แตกต่างกัน มีการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองลูกค้า ประกอบด้วย ด้านคุณค่าที่ลูกค้าจะได้รับด้านต้นทุน ด้านความ สะดวก ด้านการติดต่อสื่อสาร และ ด้านการดูแลเอาใจใส่ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แรงจูงใจ ประกอบด้วย

ด้านเหตุผลและด้านอารมณ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานออกกำลังกายของผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

21. **แรงจูงใจของครูกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นนำในประเทศไทย (Teacher motivation and operational effectiveness of leading secondary schools in Thailand)** โดย คำใจ แก้วหาญ และเฉลิม เกิดโมลี มหาวิทยาลัยเกริก **ผลการวิจัย พบว่า** โรงเรียนที่มีคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) (ค่าเฉลี่ยรวม 5 วิชา) สูงสุด คือ โรงเรียนมหิตลวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครปฐม ส่วนมากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูส่วนมากเป็นเพศหญิงมีอายุ 41-50 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาทสังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและศาสนาและวัฒนธรรม แรงจูงใจของครูมัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือด้านปัจจัยจูงใจ และด้านปัจจัยค้ำจุน ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และลำดับสุดท้าย คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตามลำดับ ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุน และแรงจูงใจในภาพรวมของครูมัธยมศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา

22. **การศึกษาเปรียบเทียบมนุษย์ในทัศนะพุทธปรัชญา กับปรัชญาสาขชยะ (A Comparative Study of man Viewpoint Theravāda Buddhist And Sāṅkhya Philosophical)** โดย โสธยา ไทยอัฐวิถิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา **ผลการวิจัย พบว่า** แนวคิดเรื่องมนุษย์ในพุทธปรัชญาเถรวาทถือว่ามนุษย์คือชั้น 5 ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ เมื่อย่อลงมนุษย์คือกายและจิต พุทธปรัชญาเถรวาทมีทัศนะว่าชีวิตจะต้องตกอยู่ในทุกข์เพราะธรรมชาติของมนุษย์ตกอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ ความทุกข์เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นจริงแก่มนุษย์ ความทุกข์มี 2 ประเภท คือ ความทุกข์ทางกาย ความทุกข์ที่เกิดขึ้นจากทางจิต สาเหตุสำคัญของความทุกข์คือความอยาก ดังนั้น พุทธปรัชญาเถรวาทจึงถือว่าการบรรลุนิพพานเป็นเป้าหมายสูงสุดของมนุษย์ เพราะมันทำให้ทุกข์ทั้งสองประเภทสิ้นไป แนวคิดเรื่องมนุษย์ในปรัชญาสาขชยะถือว่าสรรพสิ่งเป็นการอิงอาศัยกันและกันของสิ่งที่เป็นอันติมสัจจะ 2 ประเภท คือ ปुरुષะและประภฤติ มนุษย์ มีองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ ปुरुષะและประภฤติ ที่เป็นต้นเหตุให้เกิดการวิวัฒนาการของสิ่งต่างๆ รวมทั้งความทุกข์ด้วย หากมนุษย์สามารถรู้ถึงการแยกกันของปुरुષะและประภฤติอย่างสิ้นเชิงแล้วจะเป็นผู้ถึงซึ่งความหลุดพ้น เมื่อถึงที่สุดของการตาย ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก วิญญาณจะกลับเป็นวิญญาณบริสุทธิ์ที่เป็นอมตะ เป้าหมายของมนุษย์ในปรัชญาสาขชยะคือ การบรรลุโมกษะ คือต้องแยกปुरुષะออกจากประภฤติได้โดยเด็ดขาด ในการเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องมนุษย์ระหว่างพุทธปรัชญาเถรวาทกับปรัชญาสาขชยะ งานวิจัยนี้พบว่า ประเด็นที่เหมือนกันคือ แนวคิดทั้ง 2 มีทัศนะตรงกันว่า มนุษย์ประกอบด้วยสองส่วนที่เรียกว่า กายและจิต กายและจิตมีความสัมพันธ์กันทำให้เกิดชีวิต นอกจากนี้ยังพบอีกว่า หากมนุษย์ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของชีวิตได้มนุษย์ก็จะต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก การที่จะบรรลุเป้าหมายของชีวิตได้จะต้องเข้าใจกายและจิตโดยมองว่ากายและจิตเป็นสิ่งที่อิงอาศัยกันไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ประเด็นที่แตกต่างกันคือ พุทธปรัชญาเถรวาทมีทัศนะมองเรื่องจิตเป็นอนัตตาแต่ปรัชญาสาขชยะมองจิตเป็นสภาวะที่เที่ยงแท้เป็นอัตตาเที่ยงแท้มีสภาวะเป็นนิรันดร์ นอกจากนี้ พุทธปรัชญาเถรวาทได้กล่าวว่าธาตุหยาบที่ประกอบในร่างกายของมนุษย์มี 4 ประเภท คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม ส่วนปรัชญาสาขชยะมองว่าในร่างกายมนุษย์มีธาตุหยาบ 5 ประเภท คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม และอากาศ งานวิจัยนี้สามารถกล่าวได้อย่างมีเหตุผลว่า การศึกษาเปรียบเทียบ

นี้ทำให้เห็นว่าทั้งสองสำนักคิดล้วนพยายามทำความเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ การหลุดพ้นและหนทางที่จะหลุด

23. การพัฒนาคุณค่าและจริยศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา (The Development of Values and Ethics the Development of Community Enterprise in NakhonRatchasima Province) โดย เกรียงไกร พินยารัก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า จริยศาสตร์ เป็นศาสตร์ว่าด้วยความดี ว่าด้วยความประพฤติหรือ ศาสตร์แห่งความประพฤติ ข้อที่ควรประพฤติปฏิบัติ อะไรควรเว้น อะไรควรทำ อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไร สำหรับจริยศาสตร์ตะวันออกที่ผู้วิจัยศึกษาได้แก่ พุทธจริยศาสตร์นั้นเป็นหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมซึ่ง ท่านผู้รู้มีพระพุทธเจ้าเป็นต้นได้ทรงวางไว้ จริยศาสตร์ของพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ พุทธจริยศาสตร์เบื้องต้นได้แก่ศีล 5 พุทธจริยศาสตร์ระดับกลาง กุศลกรรมบถ 10 พุทธจริยศาสตร์ระดับสูงหลักปฏิบัติ เพื่อบรรลุนิพพานระดับสูง อันเป็นอุดมคติชีวิตของมนุษย์คือ มรรคมีองค์ 8 หรือมัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลาง หลักจริยศาสตร์ตะวันตก ได้มีแนวคิดหลายกลุ่มแต่หลัก ๆ จริยศาสตร์ตะวันตกมีกลุ่มแนวคิดได้แก่ 1. สุขนิยม (Hedonism) นักจริยศาสตร์ในสำนักนี้มีทรรศนะว่า ความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในที่มนุษย์ควรแสวงหา 2. อสุขนิยม (Non-hedonism) มีทรรศนะตรงกันข้ามกับสุขนิยม คือมีทรรศนะว่าสิ่งที่มีค่าสูงสุดที่มนุษย์ควรแสวงหา นั้นไม่ใช่ความสุข 3. มนุษย์นิยม มีความเชื่อว่า มนุษย์เป็นสิ่งหนึ่งในธรรมชาติ มีศักดิ์ศรีและมีความสามารถที่จะ พัฒนาตัวเองโดยอาศัยเหตุผลและวิทยาศาสตร์ 4. ประโยชน์นิยม ที่ถือเอาประโยชน์สุขเป็นเกณฑ์ตัดสิน ความผิดถูก ชั่วดี กล่าวคือ การกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด 5. เอ็กซิสเทนเชียลลิสม์ มีหลักการสำคัญ ซึ่งเป็นหัวใจของปรัชญาสำนักนี้ ประการแรกคือ มุ่งให้ความสนใจเรื่องสภาพการมีอยู่ของมนุษย์ แนวคิดคุณค่า และจริยศาสตร์การประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา เหตุผลหลักในการเห็นคุณค่าการ ประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนคือ 1. ทำเพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งที่บรรพบุรุษถ่ายทอดไว้ 2. ทำเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งเห็นว่าเป็นอาชีพที่สุจริตและเลี้ยงชีวิตได้ 3. ทำเพื่อสิ่งที่ตนเองรักและมีความสุข แนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ขั้นที่ 1 ขั้นพัฒนาแนวคิด ขั้นพัฒนาแนวคิดเป็นขั้นแรกที่จะต้องทำเพราะเป็นพื้นฐานหรือรากฐานที่สำคัญ ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างแรงจูงใจและค่านิยมเพื่อเกิดความเข้มแข็ง การสร้างแรงจูงใจและค่านิยมก็เป็นสิ่งที่สำคัญในลำดับต่อมาเนื่องจากปัญหาที่พบจากการวิจัยจะเห็นได้ว่า มีวิสาหกิจชุมชนบางท่านรู้สึกเบื่อหน่ายในการประกอบอาชีพตลอดทั้งไม่เห็นความสำคัญของการประกอบ อาชีพแบบดั้งเดิมตามวิถีชาวบ้าน โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นที่ไม่เห็นความสำคัญของอาชีพวิสาหกิจชุมชน ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติตามหลักการ ขั้นลงมือปฏิบัติขั้นนี้เป็นขั้นสุดท้ายการลงมือปฏิบัติแบบได้ผลและเกิดการพัฒนาคูณค่าและจริยศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

24. การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมในจังหวัดนครราชสีมา (Promoting the Health of the Ederly Pleple According to Buddhadham In nakhon ratchasima Province) โดย บัญญัติ อนนท์จารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า สุขภาวะผู้สูงอายุ คือการมีสุขภาพของผู้สูงอายุมีความสมบูรณ์ทั้งกาย และจิตใจ และอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริงได้ สุขภาวะดังกล่าวหมายถึง ผลเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ ในด้านร่างกายของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้วยโรคต่าง ๆ เป็นปกติของสภาพร่างกายอย่างไรก็ตามผล การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมีผลต่อสุขภาพทางจิตถ้าใจได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา ผู้สูงอายุจักได้รับประโยชน์ทั้งสุขภาพร่างกายแข็งแรงและจิตใจได้สัมผัสธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา สอน ให้ทำจิตบริสุทธิ์ให้รู้จักใช้สติและปัญญาจากการส่งเสริมสุขภาพทางกาย ได้แก่การส่งเสริมสุขภาพด้วยหลัก ไตรสิกขา คือศีลสมาธิและปัญญาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต การรู้จักควบคุม การพัฒนาด้าน สังคม การพัฒนา

ด้านจิตใจ การบำเพ็ญประโยชน์ การปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาปัญญา องค์ความรู้ที่ได้ พบว่า การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางกายและจิตใจ ต้องคำนึงถึงแนวทางที่จะส่งเสริมให้วัด กับผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมร่วมกันในสถานที่วัดเพราะเป็นศูนย์รวมของการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพพร้อมทั้งได้นำหลักธรรมมาส่งเสริมให้เกิดการกระบวนกรเรียนรู้และพัฒนาสุขภาพกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

25. การเสริมสร้างสุขภาพจิตเพื่อป้องกันการทำอัตวินิบาตกรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (STRENGTHENING MENTAL HEALTH TO PROTECT THE IDENTITY OF WINIBAT KARMMA ALONG WITH BUDDHIST PHILOSOPHY OF PEOPLE IN BANGKOK) โดย บุญร่วม คำเมืองแสน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย **ผลการวิจัย พบว่า** 1) แนวคิดเกี่ยวกับการฆ่าตัวตายตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาท ถือว่าชีวิตเป็นสิ่งที่ทำได้โดยยาก และควรทะนุถนอมหรือพยายามรักษาให้ดีที่สุด การพรากชีวิตนั้นจึงถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีและจัดว่าเป็นบาปหนัก อย่างไรก็ตาม การฆ่าตัวตายนั้นยังมีบางกรณีที่พระพุทธองค์ตรัสว่าเป็นการกระทำที่ปราศจากการติเตียน หรือไม่สมควรได้รับการติเตียน ในขณะที่ฆ่าตัวตายนั้นสามารถกำจัดกิเลสได้และบรรลอรหัตตผลในที่สุด ส่วนกรณีการฆ่าตัวตายของปุถุชนทั่วไปนั้นเป็นการกระทำที่ไม่สมควรทำอย่างยิ่งและสมควรได้รับการติเตียน ส่วนการฆ่าตัวตายของนักปรัชญากลุ่มวัตถุนิยมถือว่าความตายหรือการฆ่าตัวตายเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของมวลสารหรือเกิดจากการที่สสารแยกออกจากกัน ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติของสสาร แต่แนวคิดของจิตนิยม มองว่าการตายหรือการฆ่าตัวตายนั้นเกิดจากการที่จิตแยกออกจากร่างกาย ฉะนั้น การฆ่าตัวตายจึงเป็นการแยกจิตออกจากกาย แต่อาจจะเป็นการแยกที่ผิดปกติ อันเนื่องมาจากจิตก็เป็นได้ 2) การฆ่าตัวตายนั้นพุทธปรัชญาถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรถูกตำหนิและเป็นบาปอย่างยิ่ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากกิเลสสามประการคือ โลภะ โทสะและโมหะ กิเลสทั้ง 3 ประการนี้เป็นสาเหตุของโรคทางจิตใจ โอกาสที่ปุถุชนซึ่งยังมีกิเลสจะปลอดจากโรคทางจิตใจนั้นเป็นการยากยิ่ง ดังนั้น มนุษย์ที่เป็นปุถุชนทั้งหมดจึงเป็นผู้ที่เป็นโรคทางจิต แต่จะอยู่ในขั้นรุนแรงเพียงไรนั้น ขึ้นอยู่กับการควบคุมกิเลสเหล่านั้น เพราะถ้าไม่สามารถควบคุมได้ก็จะกลายเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ต้องได้รับการบำบัดอย่างเร่งด่วน บุคคลเหล่านั้นจัดว่าเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตเสีย ส่วนผู้ที่พอจะควบคุมไม่ให้แสดงออกตามแรงกิเลสได้ ก็พอจะค่อย ๆ บรรเทาต่อไปได้ไม่ถือว่าอยู่ในขั้นรุนแรง 3) การแก้ไขปัญหาในการป้องกันการทำอัตวินิบาตกรรมตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทได้เสนอไว้ดังนี้ คือ 1) การรักษาทางกาย หมายความว่า เมื่อเกิดความไม่สบายทางกายก็พยายามหาสาเหตุว่าความไม่สบายนั้นเกิดจากอะไร เมื่อทราบแล้วก็ทำการรักษาโดยวิธีที่เหมาะสม กล่าวคืออาจจะใช้ยารักษา หรือใช้สมานในการบำบัดรักษา นักวิชาการด้านวัตถุนิยมเชื่อว่าร่างกายไม่สบายเกิดจากที่สารเปลี่ยนรูปแบบหรือมีรูปแบบที่ไม่คงที่ ฉะนั้นวิธีแก้ของเขาคือ พยายามทำให้สสารเหล่านั้นคงที่อยู่ในสภาพปกติ โดยการข่มใจ ซึ่งจิตหรือใจในทรรศนะวัตถุนิยมนั้นคือ สสาร นั่นเอง 2) การรักษาทางใจ จากการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) ตั้งสติให้มั่นคง พยายามทำใจยอมรับกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 2) พยายามคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาที่ย่อมเกิดขึ้นกับทุกสรรพสิ่ง ได้แก่ พิจารณาให้เป็นสัจธรรมคือความจริงที่ต้องมีความเป็นไปเช่นนั้น เช่น มีความทุกข์ ก็มีความสุข เป็นต้น 3) พยายามใช้เหตุผลในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยสืบสาวหาสาเหตุ และแก้ปัญหานั้นที่ต้นเหตุด้วยการใช้เหตุผล อย่าใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหานั้น ๆ 4) พยายามใช้ปัญญาในการพิจารณาให้เห็นความเป็นจริงของปัญหาและทางออกของปัญหานั้น โดยอยู่ภายใต้หลักการของเหตุผล 5) ปลุกฝังให้มีการศึกษาเรียนรู้เข้าใจในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักของไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจตา อนัตตตา และทุกขตา เพื่อให้เกิดธรรมสังเวช

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	ค
สารบัญ	ท
รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก (ACTIVITIES MODEL BASED ON PLACE-BASED EDUCATION THROUGH ENGLISH LEARNING ACTIVITIES TO ENHANCE SENSE OF PLACE FOR SECONDARY STUDENTS IN NAKHON NAYOK PROVINCE)	1
ปิยะดา จุลวรรณา ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ และ อัจฉราวรรณ จันทร์เพ็ญศรี จริยธรรมของผู้ประกอบการโรงสีข้าวในเขตพื้นที่ภาคกลาง (Ethics of rice mill operators in the central region)	10
พชรมณ บุญแสน ระดับจริยธรรมและการแสดงออกทางจิตสำนึกที่มีต่อการขาดวินัย ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร (ETHICS LEVEL AND CONSCIOUS EXPRESSION TO THE LACK OF DISCIPLINE IN SOCIETY IN ORDER TO FIND MEANS TO RAISE THE OF ETHICS OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN BANGKOK)	19
พชรมณ บุญแสน การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี (PUBLIC PARTICIPATION TOWARDS THE DEVELOPMENT OF BAN KHAO SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION MUEANG UDON THANI DISTRICT UDON THANI PROVINCE)	27
ภูริชาญ สิงห์นิล และ บุญเหลือ บุปผามาลา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (PUBLIC PARTICIPATION IN DISASTER PREVENTION AND MITIGATION OF PHON SUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BAN DUNG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE)	39
เจษฎาวัตร โพธิ์ชัยศรี และ โกศล สอดส่อง การทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลหนองบัวลำภู (TEAMWORK OF MEDICAL PERSONNEL NONG BUA LAMPHU HOSPITAL)	51
ศาสตราจารย์ ดร. สรรราชสีมา และ โกศล สอดส่อง	

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโพนสูง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี (PUBLIC PARTICIPATION IN THE PREPARATION OF THE DEVELOPMENT PLAN OF PHON SUNG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, BAN DUNG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE) สุรีย์พร โพธิ์ชัยศรี และ โกศล สอดส่อง	61
การจัดสวัสดิการสังคมให้ผู้สูงอายุในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ (Satisfaction of the elderly towards social welfare provision in the Center for Social Welfare Development Social Welfare for the Elderly) งามรดา ประเสริฐสุข และ พิชัยรัฐ หมั่นด้วง	73
การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดขององค์การบริหารส่วนตำบล เชียงพิณอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี (The participation of youth in solving the drug problem of the Organization Chiang Phin Subdistrict Administration, Mueang District Udon Thani Province) บรรณารักษ์ ฝั้นสิม และ โกศล สอดส่อง	86
วิเคราะห์หลักตรรกศาสตร์ในพระพุทธศาสนา (Analysis of Logic in Buddhism) กฤตสุขชิน พลเสน พระสุริยัน ทีปธมโม (ผึ่งผาย) และ สิริพร ครองชีพ	99
ประสิทธิผลของการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย (Effectiveness of Protection of Migrant Workers in Thailand) สุรัชย์ ชิวบ้านเทิง สุวรรณณี แสงมหาชัย รวิภา ธรรมโชติ และ รัชยา ศิริวัฒน์	106
จิตอาสาพลังบวก : ชุมชนคุณธรรมกระบวนการในการขับเคลื่อน ด้วยพลังบวรรูปแบบการสร้างความเข้มแข็งมั่นคงยั่งยืน ภายใต้สถานการณ์ภาวะวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Volunteer Positive Energy: Moral Community the Process of Driving with Power of BORWON A Model for Building Strength, Stability, Wealth, Sustainability under the Circumstances the Crisis of The Coronavirus Disease 2019 Epidemic) พระครูพิสัยปริยัติกิจ (แก่น อคฺควณโณ) และ สมชาย เบ็ญจวรรณ	115
ระบบการพัฒนาการบริหารบุคลากรด้านภาวะผู้นำตามแนวคิดพอดีพอควร สำหรับโรงเรียนเอกชนภาคใต้ตอนบน (THE DEVELOPMENT SYSTEM OF PERSONNEL MANAGEMENT FOR LEADERSHIP BASED ON LEAN THINKING FOR PRIVATE SCHOOL IN THE UPPER SOUTHERN REGION) ณวิษณุ ชินบุรารัตน์	126

รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดการศึกษาแบบใช้พื้นที่เป็นฐาน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างสำนึกรักพื้นที่ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนครนายก (ACTIVITIES MODEL BASED ON PLACE-BASED EDUCATION THROUGH ENGLISH LEARNING ACTIVITIES TO ENHANCE SENSE OF PLACE FOR SECONDARY STUDENTS IN NAKHON NAYOK PROVINCE) ปุณณพร ชินบุรารัตน์	140
ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดกับพฤติกรรมความถี่ ในการเลือกซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคในจังหวัดบึงกาฬ (Relationship between Perception of Marketing Communication and Frequency in Purchasing Behavior of Cosmetics: Consumers in BuengKan) ธารินี กิตติกาญจนโสภณ อาริยา ภูวศิรีวิวัฒน์ และ ศุภชัย ประเสริฐ ศึกษาวิเคราะห์การกระทำอัตวินิบาตกรรมของพระภิกษุในสมัยพุทธกาล (An Analytical Study of Suicidal Monk Cases in the Buddha's Life period) อภิโชค เกิดผล	154
การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องอาตมันและพรหมันในคัมภีร์อุปนิษัต (A COMPARATIVE STUDY OF THE CONCEPTS OF ĀTMAN AND BRAHMAN IN THE UPANIṢAD) พระมหาจตุภูมิ ภูมิเวที (แสนคำ)	172
ปัจจัยส่วนประสมการตลาดกับกระบวนการตัดสินใจชำระค่าสินค้า ผ่านคิวอาร์โค้ดของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร (The Relationships between the Service Marketing Mix factors and the decision making Process to Pay for Products with QR Code of consumer in Bangkok) สายพิน ทับทิมดี ภูมิพิชัย ธารดำรง และ สรียา ศศะรมย์	184
พฤติกรรมของผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผล ต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สำหรับผิวหน้าของผู้หญิงวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร (Consumer behavior and marketing mix affecting buying Facial Product of working women in Bangkok) บุญสิตา อรัณยกานนท์ ภูมิพิชัย ธารดำรง และ เบญญาดา เติบวณิชกุล	191
ส่วนประสมทางการตลาดและแรงจูงใจของที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ใช้บริการสถานออกกำลังกายของกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (Marketing Mix and Motivation Influencing Decision-Making to Choose a Fitness Center among Members of working group in Bangkok Metropolitan Area) พรจิต อรัณยกานนท์ สายพิน ทับทิมดี และ นันทพร รัตตานนท์	199
แรงจูงใจของครูกับประสิทธิผลการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นนำในประเทศไทย (Teacher motivation and operational effectiveness of leading secondary schools in Thailand) คำใจ แก้วหาญ และ เฉลิม เกิดโมลี	209

การศึกษาเปรียบเทียบมนุษย์ในทัศนะพุทธปรัชญา กับปรัชญาสาขางชยะ (A Comparative Study of man Viewpoint Theravāda Buddhist and Sāṅkhya Philosophical) โสธยา ไทยอัฐวิถิ	225
การพัฒนาคุณค่าและจริยศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา (The Development of Values and Ethics the Development of Community Enterprise in NakhonRatchasima Province) เกรียงไกร พินยารัก	232
การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตามหลักพุทธธรรมในจังหวัดนครราชสีมา (Promoting the Health of the Ederly Pleple According to Buddhadham In nakhon ratchasima Province) บัญญัติ อนนท์จารย์	244
การเสริมสร้างสุขภาพจิตเพื่อป้องกันการทำอัตตวินิบาตกรรม ตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (STRENGTHENING MENTAL HEALTH TO PROTECT THE IDENTITY OF WINIBAT KARMMA ALONG WITH BUDDHIST PHILOSOPHY OF PEOPLE IN BANGKOK) บุญร่วม คำเมืองแสน	251
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสารวิจัยธรรมศึกษา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	262
การเตรียมต้นฉบับเพื่อการเสนอจัดพิมพ์ในวารสารวิจัยธรรมศึกษา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม	264

ประสิทธิผลของการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย Effectiveness of Protection of Migrant Workers in Thailand

สุรชัย ชีวบันเทิง

Surachai Chevabanthoeng

สุวรรณี แสงมหาชัย

Suwannee Sangmahachai

รวีภา ธรรมโชติ

Rawipa Thummachot

รัชยา ศิริวัฒน์

Waratchaya Siritwat

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Ramkhamhaeng University

Email: surachai.cheva@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 24 ตุลาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 19 ธันวาคม 2564

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 19 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการคุ้มครองแรงงานและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคุ้มครองแรงงานรวมถึงเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบกรณีศึกษาเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ในสถานประกอบการในเขตพื้นที่ของสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานคร โดยคัดเลือกจากสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย (1) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 3 (2) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 4 และ (3) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า 1. ประสิทธิผลการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวพบว่า (1) ทำให้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้รับค่าจ้างเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดมีการประกาศค่าจ้างขั้นต่ำเพื่อเป็นการคุ้มครองแรงงานอย่างเท่าเทียมกัน (2) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับสวัสดิการจากนายจ้างตามที่กฎหมายกำหนด (3) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับความเป็นธรรม ความยุติธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติเท่าเทียมกับแรงงานไทย (4) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับความปลอดภัยจากการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามที่นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน ตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (5) ทำให้ แรงงานต่างด้าวได้รับความเสมอภาคและความเท่าเทียมกับแรงงานไทย (6) ทำให้แรงงานต่างด้าวได้รับความคุ้มครองทางสังคม ด้านประกันสังคมตามกฎหมายแรงงาน 2. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน พบว่า (1) การตรวจสอบจากภาครัฐ ด้านปัจจัยด้านการบังคับของหน่วยงาน เช่น ตำรวจ ทำให้แรงงานต่างด้าว ได้รับความปลอดภัยและความมั่นคง (2) การปฏิบัติตามกฎหมายของสถานผู้ประกอบการ ปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ได้แก่เรื่องของการบังคับใช้นั้น เนื่องจากกระทรวงแรงงาน มีกฎหมายแรงงานมากขึ้นกระบวนการที่นายจ้างทำทุกวิถีทางเพื่อต้องการประหยัดต้นทุนของนายจ้างและ กระบวนการการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ไม่ชัดเจน การตรวจที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้แรงงานต่างด้าว ไม่ได้รับการคุ้มครองแรงงานเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (3) ความรู้และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ แรงงานต่างด้าวบางสัญชาติเช่น เมียนมา ทำให้แรงงานต่างด้าว มีความรู้พื้นฐานด้านสิทธิแรงงานค่อนข้างดี

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การคุ้มครองแรงงานต่างด้าว, ประเทศไทย

Abstract

the researcher set the objectives to study the effectiveness of labor protection. Factors Affecting the Labor Protection including study the problems and obstacles of the protection of foreign workers. The research study was conducted by qualitative research. The type of case study and data collecting by interviewing of enterprise had employed migrant workers in the area of the Bangkok by have been selected from the Bangkok Labor Protection and Welfare Office, in 3 locations, consisting of (1) Bangkok Labor Protection and Welfare Office Area 3 (2) Bangkok Labor Protection and Welfare Office Area 4 and (3) Bangkok Labor Protection and Welfare Office Area 5 Findings are as follows: 1. The effectiveness of labor protection in the enterprise of migrant workers employment found that (1) The minimum wage was declared to protect workers in order to migrant workers (6) can receive the wage correctly. (2) Foreign workers must receive welfare from their employers as required by law (3) Foreign workers must be treated equally, fair, without discrimination (4) Foreign workers must be safe at work. Employers must comply with labor laws of the Occupational Safety, Health and Environment Act (5) Foreign workers must be treated the same with Thai workers (6) Foreign workers must receive social protection as social security under labor law. 2. The condition of the effectiveness of labor protection in the enterprise of migrant workers employment. What has some condition to do and that every condition how to result in the effectiveness of labor protection, found that (1) Inspecting from private sector say that in the partial of inspecting from private sector of the organization enforcement such as policeman, in order to migrant workers can receive the safety and security. (2) Following the law of enterprise performance say that in the partial of Inspecting from private sector the problems and obstacles of the protection of foreign workers in the Labour Protection Act B.E. 2541 (A.D. 1998) consisting of the story of law enforcement concerned Ministry of Labour has so much the labour law, procedure of employer for saving the cost, the employer try to do, and attempt every way and procedure of labour inspector enforcement unclearly, has the less efficiency inspector. (3) Knowledge and Perceiving the data and information of migrant workers say that. the knowledge of some nationally of migrant workers such as Myanmar has known the basic of labour privilege quite well.

Keywords: Effectiveness, Protection of Migrant Workers, Thailand

1. บทนำ

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศต่างๆ ได้หันมาให้ความสนใจกับการ พัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาการเกษตร โดยใช้ปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากรที่มีอยู่ภายในประเทศ การพัฒนาประเทศดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางด้านแรงงานในทุกประเทศทั่วโลก กล่าวคือ ประเทศที่ไม่มีศักยภาพในการพัฒนามักจะประสบปัญหาความยากจนเพิ่มขึ้น สำหรับประเทศที่มีความสามารถในการพัฒนาสามารถจะมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ปัจจัยที่ทำให้ประเทศเหล่านี้พัฒนาอย่างรวดเร็วได้แก่ “ความสามารถในการคิดค้นและพัฒนาทางเทคโนโลยีการผลิต รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรและควบคุมต้นทุนการผลิตให้อยู่ในระดับที่เหนือกว่าคู่แข่งชั้น ประเทศที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงเป็นที่ต้องการของแรงงานจากประเทศด้อยพัฒนา ในการเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงาน ในประเทศที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า โดยเฉพาะประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกันนั้นจะเป็นเส้นทางที่ง่ายต่อการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานมากที่สุด ถึงแม้ว่าประเทศปลายทางจะไม่ต้องการให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาอยู่ในประเทศของตนก็ตาม แต่ด้วยสภาวะเศรษฐกิจที่ขาดแคลนแรงงาน และค่าจ้างแรงงานต่างชาติมีอัตราต่ำกว่าค่าจ้างแรงงานของคนในประเทศ อันเป็นสาเหตุให้แรงงานต่างชาติเป็นทางเลือกที่น่าสนใจของผู้ประกอบการในการจ้างแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก แต่ในภายหลังพบว่าแรงงานต่างด้าวได้ก่อให้เกิดปัญหาในหลายด้านแก่ประเทศปลายทาง เช่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาการหลบหนีเข้าเมือง ปัญหาอาชญากรรม จึงทำให้ประเทศต่างๆ ที่มีฐานะเป็นประเทศผู้รับแรงงานต่างด้าวต้องวางแผนหามาตรการที่รัดกุม ในการจัดการกับแรงงานอพยพเหล่านี้ (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2558, 77-90)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์ แบบกรณีศึกษา (Case Study Method) ซึ่งเน้นให้ความสำคัญกับการศึกษาเฉพาะกรณี (Unique Case Orientation) โดยอาศัยจำนวนกรณี (Cases) หรือกลุ่มตัวอย่างไม่มากนัก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ประกอบด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวในแต่ละกรณีศึกษา ประกอบด้วยนายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเลือก แบบเจาะจง (purposive sampling) ในเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ (1) เป็นแรงงานต่างด้าวซึ่งทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร (2) เป็นแรงงานต่างด้าวทั้งเพศหญิงและเพศชาย (3) เป็นแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย และขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวแล้ว (4) เป็นแรงงานต่างด้าวที่สามารถสื่อสาร และพูดภาษาไทยได้ (5) เป็นแรงงานต่างด้าวที่มีความสมัครใจ และแสดงความรู้สึกเต็มใจที่จะเล่าประสบการณ์ต่างๆ ได้อย่างเปิดเผย อีกทั้งยังยินยอมให้ผู้วิจัยสามารถบันทึกเสียงขณะสนทนาได้ ซึ่งจากการลงภาคสนามเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้น สามารถคัดเลือกแรงงานต่างด้าวที่มีคุณลักษณะดังกล่าว 3 สัญชาติ คือ “สัญชาติเมียนมา กัมพูชา และลาว จากสถานประกอบการขนาดเล็ก”

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผลจากการวิจัยอาจมีประโยชน์ต่อผู้บริหารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดมาตรการที่ดีต่อการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.2 ผลจากการวิจัยอาจมีประโยชน์ต่อกระทรวงแรงงาน โดยกระทรวงแรงงานสามารถนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของแรงงาน ที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศชาติจากการจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทย

4.3 ผลการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว เพื่อให้แรงงานต่างด้าวได้รับสิทธิตามกฎหมายและสวัสดิการต่างๆเช่นเดียวกับแรงงานไทย

4.4 องค์การที่ทำหน้าที่บริหารจัดการภาครัฐ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงที่เกิดประโยชน์ หรือเป็นแนวทางในการพัฒนาเรื่องแรงงานต่างด้าวอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

5. ผลการวิจัย

5.1 ประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวพบว่า “ด้านค่าจ้าง” ถึงแม้มีการระบุค่าจ้างขั้นต่ำไว้อย่างชัดเจนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ค่าจ้างขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดนั้นไม่ครอบคลุมถึงลูกจ้างแรงงานต่างด้าว ตามในประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง ฉบับที่ 7 เดือนตุลาคม 2555 ที่ระบุว่า อัตราค่าจ้างขั้นต่ำไม่มีผลใช้กับนายจ้างที่จ้างลูกจ้างแรงงานต่างด้าว ดังนั้นการกำหนดอัตราค่าจ้างจะขึ้นอยู่กับนายจ้าง เป็นสำคัญ สอดคล้องกับความคิดของ นิสิต ชูโต (2548, 36) ที่ให้ทัศนะไว้ว่า “ประเทศพัฒนาแล้วอาจใช้กรณีการจ้างแรงงานค่าจ้างต่ำกว่าในการผลิตสินค้า เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า เนื่องจากประเทศที่เป็นสมาชิก WHO ซึ่งกลุ่มสมาชิกทางยุโรปและอเมริกามักเชื่อมโยงปัญหาของแรงงานเข้ากับการค้าเพื่อกีดกันการส่งออกสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา อันมีผลต่อการจ้างงาน จนอาจมีผลต่อการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว ที่นายจ้างมักจะแบกภาระไม่ไหว ต้นทุนสูงจึงอาจจะจ้างแรงงานต่างด้าวโดยจ่ายค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำ เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต (Save Cost) ด้านสวัสดิการแรงงาน การคุ้มครองทางสังคม ฐานแนวคิดนี้มาจากความต้องการที่จะลดความแปรปรวนและการจัดการภาวะความเสี่ยงให้กับครอบครัวและชุมชนที่มีรายได้น้อย แรงงานที่มีรายได้น้อยเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงการบริโภคและการบริการขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ สอดคล้องกับแนวคิดและข้อเสนอแนะของ มงคล เทียนประเทืองชัย (2551, 13) ที่กล่าวว่า “นายจ้างจัดให้มีที่พักอาศัย อาหารให้แก่ลูกจ้างอย่างถูกสุขลักษณะ ด้านสุขภาพได้แก่ การบริการสาธารณสุขในยามฉุกเฉิน ครอบคลุมถึงผู้ป่วยฉุกเฉินทุกคนไม่ว่าจะมีสถานภาพทางกฎหมายอย่างไร ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการประกันสุขภาพสำหรับแรงงานต่างด้าว ภายใต้กรอบกฎหมายระบบการประกันสุขภาพแรงงานข้ามชาติภาคบังคับเพื่อให้การดูแลสุขภาพแก่แรงงานข้ามชาติ”

การได้รับความเป็นธรรม และการได้รับความปลอดภัยจากการปฏิบัติงาน สิทธิแรงงานคือ “สิทธิขั้นพื้นฐานที่แรงงานข้ามชาติจะต้องได้รับเมื่อทำงาน กล่าวคือการทำงานที่ปลอดภัย มีชีวิตอยู่ในที่ที่ปลอดภัย สะอาด ไม่แออัด มีอาหารและ น้ำดื่มสะอาดมีคุณภาพและได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม” สอดคล้องกับความเห็นและข้อเสนอแนะของ นิสิต ชูโต (2548, 36) ที่กล่าวว่า “แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก ส่วนใหญ่ เป็นคนที่ขาดการศึกษา และขาดความรู้ด้านสุขอนามัย ซึ่งเมื่ออยู่รวมกันเป็นชุมชนอาจเป็นต้นเหตุของการเกิดแหล่งเสื่อมโทรมและเป็นที่เพาะเชื้อโรคต่างๆ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าวเองที่ส่วนใหญ่

พบว่าเป็นพาหะของโรคติดต่อบางประการ เช่น โรคเท้าช้าง และโรคพยาธิ ทั้งที่โรคเหล่านี้ได้หายออกไปจากระบบสาธารณสุขของประเทศไทยไปนานแล้ว รวมทั้งยังอาจก่อให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคเอดส์และกามโรคได้ นอกจากนี้เด็กที่ติดตามพ่อแม่ต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทย หรือลูกของแรงงานต่างด้าวที่เกิดในประเทศไทยจะเป็นเด็กไร้สัญชาติ และเติบโตเป็นแรงงานที่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากขาดโอกาสในการรับการศึกษา อีกทั้งยังอาจจะผันตัวเองเป็นแรงงานเด็กเนื่องจากเด็กเหล่านี้จะต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน ในที่สุดจึงก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และความพลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนไทยในบริเวณชุมชนแรงงานต่างด้าว รวมทั้งการประกอบอาชีพของหญิงบริการข้ามชาติในที่สุด”

การได้รับความเสมอภาคความเท่าเทียม พบว่า “มีการปฏิบัติที่เท่าเทียมกันทั้งหญิงชาย ไม่ถูก บังคับใช้แรงงาน ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้าย ไม่ถูกหน่วงเหนี่ยวกักขัง แรงงานเด็กต้องได้รับการคุ้มครอง ได้รับข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและได้รับการคุ้มครองทางสังคมโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติตามกฎหมายของประเทศปลายทางสอดคล้องกับความเห็น” สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ สุรางค์ จันทวานิช (2561, 218) ที่กล่าวว่า “ระบบกฎหมายซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่ง สำหรับผู้ย้ายถิ่น คือ กฎหมายแรงงานของประเทศปลายทาง ข้อกำหนดจะระบุสถานภาพของผู้ย้ายถิ่น ตลอดจนสวัสดิการสังคมที่พึงได้รับ เช่นการคุ้มครองสิทธิของแรงงานต่างชาติ มาตรฐานการจ้างงาน เป็นต้น เมื่อแรงงานย้ายถิ่นเข้ามาในประเทศไทยได้มีกฎหมายที่เอื้อต่อการคุ้มครองแรงงานเหล่านี้ ดังนั้นการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย เสาคหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองในประเทศไทย คือกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายแรงงาน”

5.2 ด้านประกันสังคม ในอนาคตลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้สิทธิเข้าถึงการประกันสังคม จากการมีพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2558 มีการกำหนดนิยามลูกจ้างคือผู้ซึ่งทำงานให้นายจ้างโดยได้รับค่าจ้าง (มาตรา 4) จึงทำให้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวสามารถเข้าประกันสังคมได้ตามค่านิยามดังกล่าว แต่เนื่องจากยังมีกฎหมายลูกออกมาบังคับจึงยังต้องรอประกาศที่จะทราบผลแน่ชัดว่า แรงงานข้ามชาติที่มีอาชีพลูกจ้างแรงงานต่างด้าวสามารถได้สิทธิเข้าสู่การประกันสังคมหรือไม่อย่างไร ด้านการศึกษาลูกจ้างแรงงานต่างด้าวสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับที่จัดโดยรัฐบาลได้ จากโครงการหลักสูตรการศึกษาออกจากระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กศน.) โดยกระทรวงศึกษาธิการ มีแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย อีกทั้งการจัดการศึกษาให้แก่แรงงานข้ามชาติโดยองค์การพัฒนาเอกชน โดยมูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า ที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาทุกวันอาทิตย์ให้แก่แรงงาน และยังสนับสนุนให้แรงงานเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาของทางมูลนิธิฯแล้วให้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการศึกษาในโครงการของ กศน. สอดคล้องกับของ Rogelia Pe-Pua Nicola Piper และ Rocas (2003, 23) ที่แสดงทัศนคติไว้ว่า “ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างครอบคลุม ทั้งในเรื่องสวัสดิการขั้นพื้นฐาน การคุ้มครองด้านการประกันสุขภาพสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลได้ และการให้โอกาส ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้เข้ารับการศึกษ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันทำให้เกิดความเป็นรูปธรรมต่อแนวความคิดการคุ้มครองทางสังคม นายจ้างได้ปฏิบัติตามหลักการให้ความคุ้มครองทางสังคม ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการดำเนินนโยบายการให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่างๆ และเป็นกลไกหนึ่งที่ส่งเสริมมาตรการในการจัดการกับความเสี่ยงอันจะทำให้สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานดีขึ้น”

5.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าว พบว่า ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายของต่างประเทศ หรือกฎหมายภายในประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พุทธศักราช 2551 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 และมาตรการจัดการแรงงานต่างด้าวของรัฐ ต่างให้

ความสำคัญต่อการควบคุมและคุ้มครองแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาใช้กับคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทย ไม่ว่าจะเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม คนเข้าเมืองคือคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทย และคนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย กฎหมายไทยได้รับรองสิทธิ หน้าที่และสถานภาพของแรงงานคนต่างด้าวในลักษณะเดียวกับคนไทย แรงงานคนต่างด้าวจะมีสถานะเท่าเทียมกับผู้มีสัญชาติไทยโดยเฉพาะแต่ในเรื่องที่มีกฎหมายระหว่างประเทศผูกพันให้ประเทศไทยรับรอง โดยหลักการแล้วก็มีแต่ในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเท่านั้น การตรวจสอบจากภาครัฐ การย้ายถิ่นของลูกจ้างแรงงานต่างด้าวเพื่อมาทำงานในประเทศไทย การย้ายถิ่นเข้ามาทำงานของลูกจ้างทำงานบ้านหญิงชาวพม่าในประเทศไทย มีกระบวนการ ย้ายถิ่นตั้งแต่ประเทศต้นทางถึงประเทศปลายทางโดยตัดสินใจย้ายถิ่นเข้ามาทำงานนั้นมีหลายปัจจัยด้วยกัน จากแนวความคิดการย้ายถิ่นได้แบ่งขั้นตอนการย้ายถิ่นออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง จะเป็นขั้นตอนเริ่มย้ายถิ่น ขั้นที่สองเป็นกระบวนการระหว่างการย้ายถิ่น และ ขั้นที่สามเมื่อไปถึงประเทศปลายทาง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสุภางค์ จันทวานิช (2561, 228) ที่กล่าวว่า การย้ายถิ่นนั้นตัวแปรที่เกี่ยวข้องมีทั้งทางด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคม ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่จะตัดสินใจเข้ามาทำงานด้วยตัวเอง รองลงมาพ่อแม่หรือญาติพี่น้อง และยังมีปัจจัยจากเพื่อนแนะนำให้มาทำงานในประเทศไทยอีกด้วย สาเหตุที่สำคัญของการตัดสินใจย้ายถิ่นของลูกจ้างแรงงานต่างด้าวในปัจจุบันนั้น มาจากตัวแปรด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวมักให้เหตุผลว่า อยู่บ้านที่เมียนมาไม่มีงานทำ หรือทำงานที่เมียนมาได้เงินเดือนน้อย ครอบครัวยากจนจึงตัดสินใจมาทำงานทำที่ประเทศไทย นอกจากนั้นยังกล่าวว่า เห็นคนในหมู่บ้านไปทำงานที่ประเทศไทยเวลากลับมาเยี่ยมบ้านที่เมียนมาใส่เสื้อผ้าอย่างดี ดูหน้าตาผิวพรรณดีขึ้นกว่าอยู่ที่เมียนมา อีกทั้งยังส่งเงินกลับมาให้ที่บ้านสร้างบ้านหลังใหม่ ฐานะที่บ้านของคนที่เป็นที่ไปทำงานที่ประเทศไทยดีขึ้นอย่างมากจึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ยากไปทำงานที่ประเทศไทย”

5.4 ปัจจัยด้านการกำกับของหน่วยงานของแรงงาน ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้มีสถานะการอยู่อาศัยและทำงานอย่างถูกกฎหมาย จากการที่รัฐบาลได้มีนโยบาย แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบโดยการผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติเมียนมา ลาว กัมพูชา ที่หลบหนีเข้าเมืองสามารถขอใบอนุญาตทำงานชั่วคราวโดยมีการควบคุมพื้นที่และอาชีพที่สามารถทำงานได้ โดยใช้ช่องทางของพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2522 และมีนโยบายต่อเนื่องในการพิสูจน์สัญชาติ เมื่อผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วจะได้รับเอกสารเป็นแรงงานถูกต้องตามกฎหมายด้วย เหตุนี้เองทำให้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ที่สำรวจมีเอกสารประจำตัวมีหนังสือเดินทางชั่วคราว และมีใบอนุญาตทำงาน ส่งผลต่อการคุ้มครองลูกจ้างแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยที่ไปจดทะเบียนถูกกฎหมาย จะได้รับการคุ้มครองแรงงานเช่นเดียวกับแรงงานไทย สอดคล้องกับความคิดและข้อเสนอแนะของเฟื่องฟ้า ปัญญา (2547, 10) ที่กล่าวว่า “ปัจจัยด้านความมั่นคงภายในประเทศ เมื่อมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาอาศัยอยู่ภายในประเทศเป็นจำนวนมากขึ้น อาจก่อให้เกิดปัญหาของชนกลุ่มน้อยภายในประเทศปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวทำงาน ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศบางประเทศมีมากกว่า 1 ล้านคน หากคนเหล่านี้ก่อความไม่สงบหรือเกิดการชุมนุมหรือเรียกร้องขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในประเทศปลายทางที่แรงงานต่างด้าวทำงาน และอาจจะมีผลกระทบต่อคุ้มครองแรงงานพวกเขาเหล่านั้น

5.5 การปฏิบัติตามกฎหมายของสถานผู้ประกอบการ เมื่อพิจารณาจากด้านความครบถ้วนของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ในเรื่องการจ้างงานและการทำงานของแรงงานข้ามชาตินั้นกฎหมายที่สำคัญคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับ

แรงงานโดยไม่คำนึงว่า สถานะของพวกเขาเหล่านั้นถูก กฎหมายหรือไม่ เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดบทบาทบัญญัติ ด้านการคุ้มครองแรงงานทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยอย่างกว้างขวางที่สุด แต่มีบางประเด็นที่ยังไม่ครอบคลุมถึง แรงงานต่างด้าว อย่างไรก็ตามได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พุทธศักราช 2555) ออกตามความใน พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 เป็นการขยายความคุ้มครองให้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวที่ มขขึ้น การเข้าถึงการคุ้มครองของลูกจ้างแรงงานต่างด้าวตามกฎหมายในประเด็นเรื่องการจ้างงานและการ ทำงาน อภิปรายผลดังนี้ สัญญาจ้าง การจ้างงานในการทำงานของลูกจ้างแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นการจ้าง งานอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีสัญญาจ้าง ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ได้รับทราบเงื่อนไขข้อตกลงในการ ทำงาน แต่เมื่อพิจารณาตามกฎหมายจะเห็นได้ว่าในแง่ของกฎหมายไทยไม่ได้มีการระบุหรือบังคับให้ นายจ้างจะต้องมีการจัดทำสัญญาจ้างงานเป็นลายลักษณ์อักษรในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 สัญญาจ้างหมายถึง สัญญาไม่ว่าเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาระบุชัดเจน หรือเป็นที่เข้าใจโดยปริยายซึ่ง บุคคลหนึ่งเรียกว่า ลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่บุคคลอีกบุคคลหนึ่งเรียกว่านายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้ ค่าจ้าง ตลอดเวลาที่ทำงานให้ (มาตรา 5) การที่ไม่มีเอกสารสัญญาจ้างงานระหว่างกันจึงไม่ถือว่าเป็นการ กระทำผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามการว่าจ้างแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ ตามกฎกระทรวงแรงงาน พุทธศักราช 2554 กำหนดให้นายจ้างต้องมีแบบหนังสือรับรองการจ้าง ระบุข้อมูลการจ้างงานจึงจะขอใบอนุญาตทำงาน ให้แก่แรงงานได้ ซึ่งจากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างทุกคนมีใบอนุญาตทำงานจึงถูกจ้างงานอย่างถูกต้องตาม กฎหมาย อีกทั้งในแง่ของการคุ้มครองแรงงาน ให้การคุ้มครองดูแลแรงงานทุกคนที่ได้รับความเดือดร้อน อย่างเท่าเทียม และอยู่ภายใต้มาตรฐานเดียวกันทั้งในกลุ่มแรงงานที่มีสัญญาจ้างงานและไม่มีสัญญาจ้างงาน อย่างก็ดีในอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่า สำหรับลูกจ้าง แรงงานต่างด้าว ได้ให้ความคุ้มครองเรื่องสัญญาจ้างมากกว่ากฎหมายไทย โดยการกำหนดให้ลูกจ้างแรงงาน ต่างด้าวได้รับการแจ้งให้ทราบถึงเงื่อนไขและสภาพการจ้างงาน โดยวิธีการที่เหมาะสม ตรวจสอบได้และ สามารถเข้าใจได้ง่าย และหากเป็นไปได้อาจต้องทำเป็นหนังสือสัญญา ในเรื่องสัญญาจ้างของประเทศไทยเมื่อ เปรียบเทียบกับประเทศแอฟริกาใต้มีความแตกต่างกัน คือ “ประเทศแอฟริกาใต้ให้มีการปฏิบัติใช้สัญญาจ้าง ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง โดยกระทรวงแรงงานมีตัวอย่างสัญญาจ้างงานไว้แจกฟรี ซึ่งสัญญานี้จะครอบคลุม ครอบคลุมการทำงานโดยละเอียด เช่น ชื่อที่อยู่นายจ้าง การเริ่มต้นทำงาน สถานที่ทำงาน ขอบข่ายหน้าที่ความ รับผิดชอบ ชั่วโมงการทำงาน เวลาพัก วันหยุด/วันลา การทำงานล่วงเวลา ค่าจ้าง ค่าตอบแทนอื่นๆ เป็นต้น สัญญาจ้างอาจถูกยกเลิกได้โดยแจ้งล่วงหน้าหนึ่งเดือนกรณีลูกจ้างทำงานมาแล้วหกเดือน หรือต้องแจ้ง ล่วงหน้าหนึ่งสัปดาห์ถ้าลูกจ้างทำงานไม่ถึงหกเดือน ส่วนประเทศจอร์แดน ได้มีสัญญาจ้างพิเศษสำหรับคน ต่างชาติที่จ้างลูกจ้างแรงงานต่างด้าวทำงาน ซึ่งเป็นเอกสารประเภทเดียวที่มีผลผูกพันในการยื่นขอวีซ่า ใบอนุญาตทำงาน และใบอนุญาตพำนักอาศัยสำหรับลูกจ้างแรงงานต่างด้าวแรงงาน สัญญาจ้างงานนี้ถือเป็น มิติใหม่สำหรับภูมิภาคตะวันออกกลางที่มีการจ้างลูกจ้างแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก” (สุรีย์พร พันพึ้ง ,2561, 30)

5.6 การปฏิบัติตามกฎหมายของสถานประกอบการ ด้านการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครอง แรงงาน พุทธศักราช 2541 จะเห็นได้ว่าลูกจ้างแรงงานต่างด้าวถึงแม้ว่าจะไม่มีกฎหมายที่คุ้มครองเรื่องค่าจ้าง ขึ้นต่ำ แต่จากผลการศึกษาพบว่าลูกจ้างแรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนอยู่ในเกณฑ์ค่าจ้างขั้นต่ำตามที่ กฎหมายกำหนด เนื่องจากว่าลูกจ้างแรงงานต่างด้าวเป็นงานที่ปัจจุบันขาดแคลนแรงงานกลุ่มนี้จำนวนมาก ลูกจ้างจึง สามารถต่อรองเรื่องค่าจ้างกับนายจ้างได้ วันหยุด/วันลา ในส่วนนี้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าว ได้รับการ คุ้มครองตามกฎหมาย จากกฎกระทรวง ฉบับที่ 14 (พุทธศักราช 2555) เป็นไปตามอนุสัญญาองค์การแรงงาน ระหว่างประเทศ ฉบับที่ 189 ที่กำหนดให้แรงงานต่างด้าว จะต้องมิสภาพการจ้างงานไม่ด้อยไปกว่าผู้ใช้

แรงงานอื่นตามกฎหมายและข้อกำหนด และต้องได้รับความคุ้มครองในเรื่องค่าจ้างในวันหยุด กฎหมายคุ้มครองแรงงานไทยยังคุ้มครองสิทธิการจ่ายค่าจ้างในวันหยุด คือหากลูกจ้างทำงาน ในวันหยุดต้องให้นายจ้างจ่ายค่าทำงานในวันหยุดด้วย หรือเมื่อลูกจ้างลาป่วยก็ต้องได้รับค่าจ้าง เช่นเดียวกับลูกจ้างแรงงานต่างด้าวในฮ่องกงที่ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวมีสิทธิได้รับวันหยุดและได้รับค่าจ้างในวันหยุด สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสุภางค์ จันทวานิช (2561, 30) ที่กล่าวว่า “ในเรื่องวันหยุดเหล่านี้ถึงแม้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาลูกจ้างบางรายไม่ได้รับการอนุญาตจากนายจ้างให้หยุดงาน แรงงานบางรายคงยังถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ทั้งนี้มีแนวโน้มว่าลูกจ้างแรงงานต่างด้าวดูเหมือนจะมีอำนาจต่อรองมากขึ้น เนื่องจากความต้องการแรงงานประเภทนี้การที่กฎหมายให้สิทธิในวันหยุดประจำสัปดาห์แก่ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวนั้นเป็นเรื่องที่ดีที่ลูกจ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ เมียนมา กัมพูชา และลาวจะได้รับการคุ้มครองมากขึ้น แต่เนื่องจากสำหรับลูกจ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติดังกล่าว ที่อาศัยอยู่กับนายจ้างนั้น ถ้าไม่ต้องออกไปทำธุระข้างนอกแล้ว วันหยุดประจำสัปดาห์ก็คือการอยู่บ้านนายจ้างเฉยๆ โดยไม่ต้องทำงานให้แก่นายจ้าง ซึ่งดูแล้วอาจจะดูน่าแปลกไปบ้าง ทั้งนี้ เห็นว่าเรื่องดังกล่าวถือเป็นลักษณะพิเศษของแรงงานต่างด้าวที่ต้องอยู่อาศัยกับนายจ้าง ก็เนื่องมาจากสภาพของการจ้างงาน เรื่องดังกล่าวจึงเปรียบเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติของการทำงานของลูกจ้างแรงงานต่างด้าว ชั่วโมงทำงาน ในประเทศไทยกฎหมายคุ้มครองแรงงานกำหนดให้การทำงานปกติในแต่ละวัน ต้องไม่เกิน 8 ชั่วโมง”

5.7 ความรู้และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของแรงงาน ส่วนของการร้องทุกข์ของแรงงาน ผลการศึกษาพบว่าแรงงานทั้งหมดไม่เคยไปร้องทุกข์เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิแรงงาน กฎหมายพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พุทธศักราช 2518 ถึงแม้ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวไม่มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงาน แต่กฎหมายได้ให้สิทธิในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกได้ ซึ่งกฎหมายไทยได้ให้สิทธิน้อยกว่าที่อนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ 189 กำหนดว่าต้องคุ้มครองสิทธิของคนงานและนายจ้างของแรงงานต่างด้าว เช่นลูกจ้างแรงงานต่างด้าวในการก่อตั้งองค์การและเข้าร่วมองค์การ สหพันธ์และสมาพันธ์ต่างๆตามที่คนงาน และนายจ้างประสงค์ ทั้งนี้ตามกฎระเบียบต่างๆ ขององค์การที่เกี่ยวข้อง การจัดตั้งสหภาพแรงงาน ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวโอกาสเกิดขึ้นได้โดยการรวมตัวกันของลูกจ้างที่มีสัญชาติไทยจากหลายครัวเรือนจัดตั้งสหภาพแรงงานประเภทนี้ขึ้น แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งสหภาพแรงงานประเภทนี้ขึ้นแต่อย่างใด แต่พบว่าลูกจ้างแรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ เมียนมา กัมพูชา และลาวเหล่านี้ได้มาเรียนภาษาในโครงการของมูลนิธิร่วมมิตรไทย-พม่า ซึ่งการที่ลูกจ้างแรงงานต่างด้าวได้มาเรียนหนังสือ พบปะสังสรรค์กับเพื่อนที่เป็นแรงงานชาวเมียนมาเหมือนกัน ได้เกิดเป็นเครือข่ายกลุ่มแรงงานอย่างไม่เป็นทางการขึ้นที่โรงเรียน มีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการทำงาน การร่วมกันจัดกิจกรรมกันทางศาสนา กิจกรรมของกลุ่มการแสดงวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ สอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ นิศา ชูโต (2548, 36) กล่าวว่า “ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น หากแรงงานของประเทศต้นทางที่ลี้ภัยอยู่ในประเทศส่วนใหญ่ไม่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านการเมือง แต่ยังมีกลุ่มต่อต้านรัฐบาลบางกลุ่มที่ยังอาศัยอยู่ในประเทศปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวทำงาน ไม่ว่าจะเป็้นนักรการเมืองหรือนักศึกษาที่ลี้ภัยเข้ามาทำงานในประเทศปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวทำงานที่ยังคงดำเนินการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลของประเทศต้นทาง โดยใช้ประเทศปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวทำงานเป็นฐานและที่หลบซ่อน ซึ่งอาจกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อประเทศปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวทำงาน นอกจากนั้นยังได้มีความพยายามของกลุ่มบุคคลในการดำเนินการหาข่าวให้ทางการโดยการแฝงตัวเข้ามาในหมู่แรงงานประเทศต้นทาง รวมทั้งปัญหาด้านสัญชาติ โดยเฉพาะในบางประเทศที่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติกันอย่างชัดเจน และมักไม่ยอมรับว่ากลุ่มเชื้อชาติบางกลุ่มเป็นประชาชนของตนเอง ทำให้ประเทศปลายทางที่รับแรงงานต่างด้าวทำงานยังคงประสบปัญหาในการ

ส่งกลับแรงงานต่างด้าวของประเทศต้นทางอยู่จนถึงปัจจุบันนี้ แรงงานต่างด้าวเหล่านี้จึงมักจะหลบๆซ่อนๆ ไม่กล้าที่จะมาใช้สิทธิเรียกร้องการคุ้มครองแรงงานที่โดยที่นายจ้างมักจะชอบเอาเรียดเอาเปรียบพวกเขาเหล่านั้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อการคุ้มครองแรงงาน สามารถเขียนเป็นแผนผังองค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการคุ้มครองแรงงานในกิจการที่มีการจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานด้านต่างๆ”

7. บทสรุป

ประเทศไทยควรมีกฎหมายโดยตรงเกี่ยวกับการควบคุมแรงงานคนต่างด้าวและนำกฎหมายไปใช้ อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เป็นอยู่ อาจเนื่องมาจากการใช้มาตรการทางกฎหมายมีหลายฉบับและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน จึงมีความซับซ้อน ยากต่อการนำไปปฏิบัติ ควรมีการจัดวางแผนในการบริหารจัดการเกี่ยวกับแรงงานคนต่างด้าวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ถ้าหากปล่อยไว้จะมีปัญหาในเชิงระบบมากยิ่งขึ้น ประเด็นต่อมา คือ เนื่องจากประเทศไทยขาดระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เช่น การเดินทาง เข้า – ออก ประเทศของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (สตม.) ที่ยังต้องผ่านทางสำนักงานปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติเก็บไว้ ทำให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เองได้ และในทุกกรณีนี้ขาดการจัดระบบการเก็บข้อมูลเหมือนกันทั่วประเทศ โดยมีได้บันทึกไว้ในระบบที่จัดเก็บค้นหาและตรวจสอบได้ง่าย ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ ดังนั้นประเทศไทยควรมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างรัดกุมและเป็นสากล สามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ เพื่อประโยชน์ในการค้นหาและตรวจสอบได้โดยง่าย และนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในการบริหารจัดการและการวางแผนนโยบายได้ เนื่องจากกฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแรงงานคนต่างด้าว กฎหมายให้อำนาจดุลพินิจแก่รัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่มากเกินไป การออกกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติให้อำนาจข้าราชการในการตีความและใช้ดุลยพินิจสูง โดยไม่มีระบบการตรวจสอบและคานอำนาจทำให้มีการใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวในทางฉ้อฉล บิดเบือน เพื่อหาประโยชน์ใส่ตน การตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวควรมีมาตรการหรือบทลงโทษที่ชัดเจน และเป็นธรรม หรือลดการใช้ดุลยพินิจของหน่วยงานของรัฐลงไป หรือจัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบเพื่อคานอำนาจในการใช้ดุลยพินิจขององค์การที่รับผิดชอบดังกล่าว ควรมีการปรับแก้ไขกฎหมายคุ้มครองแรงงานในบางมาตราที่มีความแตกต่างไปจากบทบัญญัติและขอบข่ายความคุ้มครองในกฎหมายคุ้มครองแรงงานของต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมายและประเทศที่เป็นคู่แข่งทางการค้าสำคัญของไทย เพื่อป้องกันการนำเข้าประเด็นดังกล่าวไปเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้า

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน (2553). **นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานปี 2554**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล๊อค.
- กรมการจัดหางาน. (2555). **แนวปฏิบัติการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติเมียนมา ลาว และกัมพูชา ปี 2555**. กรุงเทพฯ: กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- กฤตยา อาชวนิจกุล. (2547). **รายงานวิจัยเรื่องคนต่างด้าวในประเทศไทยคือใครบ้างฯ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤตยา อาชวนิจกุล และ Andy Hall. (2554). “บทที่ 5 แรงงานข้ามชาติและสิทธิมนุษยชนในบริบทของประเทศไทย”. **รายงานการย้ายถิ่นของประเทศไทย 2554**. กรุงเทพมหานคร: องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2561). **แรงงานย้ายถิ่นข้ามชาติและทิศทางนโยบายของประเทศไทย**. หนังสือประเทศไทยในความคิดของเมธีวิจัยอาวุโส, หน้า 218-247.